

U HOORT ER OOK BIJ!

Dit nummer van de Idil-Gids zal velen bereiken die niet op deze uitgave geabonneerd zijn. Daar is een zeer speciale reden voor: dit nummer wil namelijk een wekroep zijn!

Vele activiteiten worden door de Idil-Keurraad opgezet, er is een tijd geweest dat zulke activiteiten en initiatieven onmiddellijk werden opgevangen en overgenomen door een corps van vele honderden Propagandisten over het gehele land verspreid. Eerst wanneer ook nu weer zulk een corps van attente en diligente propagandisten gereed staat om de initiatieven op te vangen, kunnen de vele activiteiten tot volledig succes worden. Wij weten uit ervaring dat zeer velen met de beste wil bezield zijn 'iets' te doen aan het probleem van de jeugdlectuur. Dat vage 'iets' was het, dat deze mensen weerhield wèrkelijk iets te doen. Er was geen band, geen leiding; zo vaak ontbrak de kleine stimulans die een activiteit op dit terrein tot verwezenlijking zou hebben gebracht.

Welnu, de Idil-Keurraad heeft u weer nodig, ieder van u, opdat weeruitgroei zo'n prachtig corps dat paraat is wanneer tijd en omstandigheden activiteiten nodig of wenselijk maken.

En is het niet heerlijk dat wij nu in deze gids een medium van contact kunnen vinden dat u geregeld de stimulans en voorlichting geeft die voor een levendige activiteit zo onontbeerlijk is? Zorg dat onze stimulans, onze suggesties, ook u geregeld bereiken: Neem een abonnement op de gids, en voor de prijs van f 2,50 bent u voortaan niet alleen op de hoogte van nagenoeg alle jeugdlectuur die in Nederland verschijnt, maar tevens kunt u dan delen in de ervaringen van anderen, kunt u zich weer een levend deel voelen van een corps propagandisten voor goede jeugdlectuur dat in de volle praktijk staat.

Geef ons uw suggesties, maak anderen ook deelgenoot van uw ervaringen. Want nergens méér dan bij lectuur geldt: iedere plaats die niet ingenomen wordt

door het goede, is winst voor het kwaad. En daarom: iedere school een propagandist voor de Idil-Keurraad!

Voorzitter Idil, afdeling KEURRAAD
voor Jeugdlectuur.

Mogen wij u voorstellen:

A. RUTGERS VAN DER LOEFF-BASENAU

Wellicht is een voorstellen niet meer nodig wat haar kinderboeken betreft. Velen uwer kennen immers *De kinderkaravaan*, *Rossy*, *dat krantenkind*, en *Brieven aan een zieke jongen*. Ook het boek voor de rijpere jeugd *Amerika*, *pioniers en hun kleinzoons* zult u weten te noemen en zeker de in 1955 verschenen en bekoonde jeugdroman *Lawines razen*.

Maar weet u ook dat Mevrouw Rutgers van der Loeff veel romans schreef o.a. *Mens of wolf?*, *Voor een kans op geluk* en *Anna Menander*, en veel uit het Zweeds en Noors vertaalde, waaronder een zestal boeken van de Nobelprijswinnares Sigrid Undset? Och, hoe gaat 't met die dingen... De titel van het boek ken je en — nog niet eens altijd — de auteur; maar de vertaalster? Die staat dan ergens met kleine lettertjes op de keerzijde van het titelblad. Maar vertel ons alstublieft niet dat u zoiets maar van ondergeschikt belang acht... De auteurs weten wel beter. Ze weten dat een vertaler hun werk soms kan maken en breken... Ze weten dat 'n goede vertaler voor hen meer waard is dan een goede dirigent voor een componist.

Dat mevrouw Rutgers van der Loeff zich tot de Skandinavische literatuur aange- trokken voelde berust niet op louter „liefheberij”. Na haar gymnasiale op- leiding te Amsterdam studeerde An Basenau — zo heette ze toen nog — eerst twee jaar oude letteren, maar zwaaide daarna over naar de Skandinavische ta- len. En toen ze na haar huwelijk met de physicus Dr. M. Rutgers van der Loeff haar arbeidsterrein niet vaarwel wilde zeggen, kwamen de reeds vermelde ver- talingen aan de orde en na de oorlog hield ze ook lezingen in Zweden over Nederland, wat ze eveneens in Amerika deed. Nadien heeft het vertaalwerk zich ook tot andere gebieden uitgestrekt: het Anglo-Amerikaanse en het Duitse.

In haar huwelijk, dat met vier kinderen gezegend werd, heeft ze kennelijk vol- doende stof gevonden voor haar bekende jeugdboeken en het zal dan ook geen verwondering wekken dat wij haar me- ning vroegen over het belang van goede

boeken voor het kind in al zijn stadia van ontwikkeling.

Mevrouw Rutgers van der Loeff acht het van 't grootste belang dat we samen met onze jonge kinderen iets *doen* en dan staat voorlezen wel voorop: samen kruip je dan in de huid van een ander en je tracht dan iets te doorvoelen van heel andere mogelijkheden, in andere landen, in andere tijden misschien. Niet de geborgenheid van het gezin alleen maakt sterk. 't Is immers maar een arm mens die alleen in eigen schoenen kan staan en het is nodig dat vlucht wordt gegeven aan de kinderfantasie. Ze moe- ten voelen hoe dwaas of hoe heerlijk of ook hoe moeilijk het leven kan zijn. Dat laatste mag zeker niet ontbreken:

„Ik voor mij preferereer daarom boeken als „De kinderen op het eiland” van Lisa Tetzner, „De bende van rode Zora” van Kurt Held, of „De kinderen van de grote fjeld” van Laura Fitinghoff boven de geschiedenis van een jolig logeerpar- tijtje op Terschelling of een of ander - meest banaal - schoolverhaal, laat staan would-be technische nonsens-verhalen,” zegt de schrijfster. Menselijke grootheid houdt bijna altijd verband met leed en dat zal ook in goede jeugdlectuur een rol moeten spelen! Zie maar naar De negerhut, Alleen op de wereld en Afke's tiental. Dat ook het goede wat het leven biedt niet mag vergeten worden, spreekt wel vanzelf.

Trouwens - zegt mevrouw Rutgers van der Loeff - hoe denken de kinderen er zelf over?.. Boeken moeten spannend zijn, „echt” of „net-echt”. Dan hebben we natuurlijk ook nog de lachboeken, die de ontspanningslectuur van het kind vor- men. Maar geestige boeken zijn er helaas

slechts weinig, want voor een groot mens lijkt het bijna ondoenlijk geestigheid aan eenvoud en onbevangenheid te paren. De Angelsaksen zijn hierin nog altijd het best geslaagd, zie maar eens naar Dokter Dolittle en Maria Poppins.

Een kind leest echter niet om er van te leren, of om er beter van te worden. . . ze lezen om eigen spanningen in de avonturen van anderen tot een oplossing te zien komen. Vandaar ook de enorme vraag naar helden door-dik-en-dun. Critisch is het kind dan niet, maar wel veeleisend. En dat bergt gevaren: gevaren van de kant van schrijvers en uitgevers die het kinderboek niet zien als een stuk opbouw, maar louter als koopwaar.

Aan het verschijnen van een goed boek moet méér voorafgaan dan aan het zo tussen neus en lippen weg geschreven prul in een glimmend bandje. Die zijn er tien keer zo veel als goede boeken en ze zijn natuurlijk niet zo duur. Is het dan wonder dat de volwassene zonder zich behoorlijk op de hoogte te hebben gesteld („Ik zoek een mooi boek voor mijn neefje, juffrouw, gééft U mij maar iets“. . .) naar huis gaat met 'n boek waaraan alle positieve eigenschappen ontbreken? De conclusie? . . . Wij moeten *speuren* naar het goede jeugdboek: er zijn er genoeg. Wij moeten ons *goede recensies* in de oren knopen, ons oriënteren op *boektentoonstellingen* en bij de *vertrouwde boekhandelaar* te rade gaan. . . en natuurlijk — als het kan — *zèlf lezen!* Gaarne stemmen wij dan ook met de schrijfster in als zij stelt dat wij kinderen een zo ruim mogelijk beeld moeten geven van onze wereld met zo vele kleuren, hoeken en zijden: een *positief en eerlijk beeld*, dat ze in hoofdzaak *zelf* moeten

opbouwen, maar waaraan we toch een handje kunnen helpen, óók — en niet het minst — door de lectuur die we hun bieden. Die zó is voorgelicht, is het best gewapend en kan er het meest van maken voor zichzelf en voor anderen.

UIT HET LEVEN VAN EEN PROPAGANDIST

Dit wordt geen volledige autobiografie. Geen sprake van. Daar voel ik trouwens ook helemaal niets voor. Maar omdat ik nu al meer dan dertig jaar in het propagandawerk zit, heeft men mij gevraagd, er eens iets van te vertellen. Welnu, daar gaat ie dan!

Wat kun je zoal doen als propagandist? Nogal logisch: propaganda maken op welke manier dan ook, door het organiseren van tentoonstellingen, door sprekebeurten, door het schrijven van artikelen, groot of klein in allerlei soort bladen. Bovendien kun je deze verschillende dingen combineren.

Ik herinner me, dat we in de twintiger jaren eens een groots opgezette tentoonstelling hebben gehouden. Of liever, een hele reeks. We hadden de beschikking over twee stel boeken. Eén tentoonstelling werd gedurende een week of zes permanent gevestigd in een lokaal in de binnenstad. De andere reisde iedere week naar een ander punt in de buitenwijken. Tegelijkertijd verscheen er iedere avond, dus zes weken lang, een artikeltje in het plaatselijk blad. Je kunt dan natuurlijk niet telkens over jeugdlectuur beginnen, want dan zeggen de lezers: „O, dat weten we al,“ en lezen niet verder. Daarom moest ik iets anders verzinnen. Ik begon b.v. over Napoleon, om in de loop van mijn korte babbeltje over te gaan naar jeugdlectuur. Ze waren een beetje gek, maar. . . ze trokken de aandacht, en dat was de bedoeling. Ik verzeker u, dat duizenden onze tentoonstel-